

KONGRESSDOKUMENTER 2019

DEL 3.2 AV 3

Norges Sjakkforbund

Larvik, 7.juli 2019

Innholdsfortegnelse
NSF Årsberetning og Kongresspapirer
Del 3.2

Side	Innhold
4	Valgkomiteens Innstilling (oppdatert versjon per 5.7.19)
6	Stemmerett på NSF's Kongress – notat fra Simonsen Vogt Wiik
14	RUs uttalelse om Offerspills medlemskap og Kongressrepresentasjon
18	Stemmerett på NSF's Kongress – notat fra prof Geir Woxholt
34	NBO – kort orientering

Valgkomiteens innstilling til Norges Sjakkforbunds 98nd kongress

Versjon per 5. juli 2019

Sentralstyret:

President	Morten L Madsen	Sotra SK	Gjenvalg
Visepresident	Pål Nordquelle	Nordstrand SK	Ny
Kasserer	Otto Milvang	Nordstrand SK	Gjenvalg
Turneringssjef	Henrik Sjøf	Akademisk SK	Gjenvalg
Styremedlem	Anniken Vestby	Tromsø SK	Gjenvalg
Styremedlem	Knut R. Johannesen	Offerspill Sk	Ny
Styremedlem	Aud Norunn Strand	Modum SK	Ny
Styremedlem	Paul Fuglestein	Sevland SK	Ny
Leder USF	?		

Reglementsutvalget

Leder	Hans Olav Lahlum	Akademisk SK	Ikke på valg
Medlem	Øyvind Bentsen	Sarpsborg SK	Gjenvalg
Medlem	Tom Eriksen	Sotra SK	Ikke på valg
Vara 1	Inge Sanstad Skrondal	Akademisk SK	Gjenvalg
Vara 2	Øyvind Pedersen	Tromsø SK	Gjenvalg

Revisorer

Bjørn Nytrø	Vålerenga SK	Gjenvalg
Per Otto Thin Solheim	Florø SK	Gjenvalg
Jørgen Bjelke	Vara for BN NSF	Gjenvalg
Scein Johnny Albrigtsen	Vara for POTS Longyearbyen	Gjenvalg

Knut Monsens minnefond

Leder	Roaul Abrahamsson	Vålerenga SK	Ny
Medlem	Harald Furnes	1911	Ny
Medlem	Lars Breivik	Drammen SK	Ny

Nordnorsk Sjakkungdomsfond

Leder	Audun Pedersen	Tromsø SK	Gjenvalg
Medlem	Kjetil Vollan	Bodø SK	Gjenvalg
Medlem	Andreas Esbensen	Vadså SK	Gjenvalg

Arnold J. Eikrems minnefond

Leder	Wenche Eikrem		På valg i 2021
Medlem	Ole Christian Moen	OSS	På valg i 2021
Medlem	Sheila Barth Sahl	Black Night	På valg i 2020
Medlem	Rune Djurhus	Nordstrand SK	På valg i 2020

Medlem	Jonathan Tisdall	Asker SK	Gjenvalg
Medlem	Jøran Aulin-Jansson	Asker SK	Gjenvalg
Varamedlem	Kaj Snorre Eikrem		Gjenvalg

Notat

**simonsen
vogtviig**

Til: Espen Agdestein
Fra: Advokat Christian Reusch (H)

Ansvarlig advokat:
Espen Tøndel

Vår ref.:
20877 501 ETO/CHR

Oslo
1. juli 2019

Stemmerett på Norges Sjakkforbunds kongress

Bakgrunn

Sjakkklubben Offerspill er nyetablert. På hjemmesiden er klubben presentert slik:¹

¹ <https://offerspill.com/>

S_7938949/1_20877501

Klubben er nyetablert, men har fra starten hatt store ambisjoner om å bli en av Norges ledende klubber. Vi ønsker å være en samlende klubb for alle spillere uansett erfaring, geografisk og demografisk bakgrunn. I skrivende stund har klubben over 1000 medlemmer, noe vi er svært takknemlig for. Klubbens visjon er å være en drivkraft for videreutvikling av norsk sjakk – både når det gjelder topp- og breddetilbud. Offerspill SK er, og skal være, en klubb for alle.

Som andre klubber vil Offerspill stille med lag i aktuelle turneringer, herunder norsk sjakks seriesystem som er fordelt i ulike regioner og divisjoner.

Klubben planlegger videre å tilby turneringsspill og sosiale aktiviteter – dette tilbudet kommer i tillegg til hva alle medlemmer har tilgjengelig via Norges Sjakkforbund (heretter «NSF»). Som medlem i organisasjonen kan man delta i alle turneringer i regi av NSF i tillegg til at man vil motta Norsk Sjakkblad – NSFs medlemsblad. For mer informasjon om turnerings- og aktivitetstilbudet til NSF henviser vi i første omgang til <http://www.sjakk.no/nsf/terminliste/>. Offerspill SK følger opp med mer informasjon om eget aktivitets- og turneringstilbud utover sommeren og høsten.

Vi ønsker også å gjøre oppmerksom på gjeldende priser for medlemskap i NSF. Kontingenten til Offerspill SK tilsvare alltid avgiftene til forbundet. Faktura blir sendt på e-post.

Styret i Offerspill SK /v Magnus Øen Carlsen

NB! 7. Juli skal Kongressen stemme over samarbeidet mellom NSF og Kindred. Offerspill Sjakklubb er for at dette samarbeidet inngås. Vi oppfordrer alle til å sette seg inn i saken ved å lese sakspapirene til Kongressen og uttalelsen fra Reglementsutvalget før de melder seg inn. Nye medlemmer gjøres oppmerksom på at din innmelding kan påvirke utfallet av valget.

Professor dr. juris Geir Woxholth publiserte 26. juni 2019 følgende på sin Facebook-side:

Magnus Carlsens nye sjakklubb er opprettet for å etablere grunnlag for inngåelsen av en omstridt bettingsavtale med næringslivet som Carlsen er for. Dersom Magnus Carlsen og den nye sjakklubben hans tror at de bare kan opprette en ny sjakklubb og åpne for gratis medlemskap, slik de har gjort, i den hensikt å kuppe Kongressen til Norges Sjakkforbund, slik at de kan få vedtatt en tiltredelse til avtalen, bør de tenke seg om to ganger. Sjakklubbene er ikke bare underlagt vedtektene til Norges Sjakkforbund, men også ulovfestet foreningsrett. Mye taler for at en slik fremgangsmåte utgjør foreningsrettslig myndighetsmisbruk – og dermed er rettsstridig. Grunnen er at de som står bak klubben i realiteten betaler for medlemmenes medlemskap, se lenken. Rettsstridighet/myndighetsmisbruk betyr igjen at denne klubben kan nektes enhver representasjon på Kongressen. Undres litt på hvilke juridiske rådgivere Carlsen har hatt, få advokater kan noe særlig foreningsrett, og dette her er rimelig spenstige greier. Antagelig har de sagt at dette er mer enn tvilsomt, men du kan jo "prøve deg". Jeg kan ikke konkludere sikkert når det gjelder jussen, uten å ha vurdert saken konkret – og i full bredde. Norges sjakkforbund eller andre interessenter kan eventuelt ta kontakt. En sak er nå jussen – det er den jeg primært er interessert i her. Andre vil nok mene at dette også har en etisk side. Den siden av saken lar jeg for min del ligge.

Woxholth er forfatter av fagboken *Foreningsrett*, og dermed en naturlig autoritet på dette området. Det er få andre juridiske forfattere som har skrevet publiserte fremstillinger om emnet. Det kan derfor være grunn

til å undersøke Woxholths synspunkter nærmere. I dette notatet vil jeg se på hvilket belegg han har for sine påstander.

Min bakgrunn for å foreta vurderingen er basert på alminnelig juridisk kompetanse opparbeidet gjennom mange år som dommerfullmektig, juridisk utreder i Høyesterett og advokat, og betydelig erfaring med foreningers rettsforhold gjennom mange år i idrettslag og Den Norske Turistforening. Jeg har selv ikke hatt noen oppdrag for andre involverte i saken, heller ikke for pengespillskapet Kindred.

Jeg bemerker at det ser ut til at professor Woxholth tolker formålet med opprettelsen av sjakkklubben Offerspill vesentlig snevrere enn det sjakkklubbens egen beskrivelse på nettsidene gir uttrykk for. Klubbens egen beskrivelse av formålet stemmer godt med Norges Sjakkforbunds lover punkt 1, der formålet angis som bla. å ivareta spillernes, klubbens og kretsens interesser, samt å øke interessen for og fremme sjakkspillet. Jeg går i fortsettelsen ikke mer inn på dette ettersom jeg ikke ser at den snevre forståelsen av formålet med opprettelsen av klubben får noen særskilt rettslig konsekvens.

Rettskildene i foreningsretten

Norges sjakkforbund er etablert som en forening og registrert som det i Enhetsregisteret. Det er ingen spesielle lover som regulerer foreningers virke, i motsetning til for eksempel aksjeselskaper og ansvarlige selskaper som er utførlig regulert i egne lover.

Norges sjakkforbund er ikke tilsluttet Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Det sentrale normgrunnlaget i foreningsretten er vedtektene i foreningen. Slik også Woxholth, *Foreningsrett* (3. utg., 2008) punkt 2.85, side 105.

Norges sjakkforbunds vedtekter må etter dette danne utgangspunkt for vurderingene.

Det finnes i rettspraksis noen eksempler på at vedtektsbestemmelser er blitt satt til side, men det er sjeldent forekommende. Jeg tror det har vært mest aktuelt der foreningens styrende organer har misbrukt sin myndighet² eller der vedtektene legger opp til at interne tvister av stor betydning kun skal avgjøres etter interne selvdømmeordninger.³

Utgangspunktet for å ta stilling til stemmerett på Norsk Sjakkforbunds kongress må derfor tas i Norges Sjakkforbunds lover.

Reguleringen i Sjakkforbundets vedtekter

Vedtektene for Norges Sjakkforbund er betegnet "Norges Sjakkforbunds lover".⁴ Forbundet er det høyeste organ for sjakklivet i Norge og representerer norsk sjakk overfor utlandet.

En spiller blir medlem av Sjakkforbundet gjennom en av forbundets klubber, jf. lovene punkt 2.

Det høyeste organ i Sjakkforbundet er kongressen, jf. lovene punkt 6. Regler om representasjon, talerett og stemmerett er gitt i lovene punkt 8.

² Se om dette Woxholth punkt 9.344, side 531 flg.

³ Woxholth punkt 9.35, side 534 flg.

⁴ <http://www.sjakk.no/lover-og-reglementer/nsf/norges-sjakkforbunds-lover/>

Kongressen kan selv endre Sjakkforbundets lover. I samsvar med lovene punkt 9 må alle saker som ønskes behandlet i kongressen være sentralstyret i hende senest tre måneder før kongressen og forslag til dagsorden sendes ut senest én måned før kongressen, jf. lovene punkt 9. Endringene av lovene krever 2/3 flertall av de avgitte stemmene, jf. lovene punkt 23. Dette innebærer at reglene om representasjon og stemmerett ikke vil kunne bli endret i forkant av den kommende kongressen.

Den første saken som skal behandles på kongressen er etter lovene punkt 10 *Godkjenning av representantenes fullmakter*.

Etter punkt 8 består kongressen av representanter fra klubbene og kretsene. Enkeltmedlemmer kan være til stede og har talerett. Stemmerett tilligger klubbene og kretsene. Hver klubb kan sende én representant for hvert påbegynte 25. medlem. Kretsene kan kun sende én representant hver.

Sjakkforbundets lover oppstiller ingen uttrykkelig regel om når medlemmet må være innmeldt i foreningen for å gi grunnlag for beregning av antall stemmeretter. Beregningen av antall stemmeberettigede skjer imidlertid ut fra "innsendt medlemsfortegnelse". Derved må vedkommende ha meldt seg inn i tide til å komme med på listen før kongressen.⁵

For hvert medlem av en klubb skal det betales en kontingent til Sjakkforbundet og til kretsen. Det er klubbene som innbetaler kontingenten til Sjakkforbundet, jf. lovene punkt 13 syvende setning. Av punkt 13 siste setning fremgår at *en klubb* som ikke har sine forpliktelser i orden overfor krets og forbund, ikke kan være representert i bl.a. kongressen.

Lovene beskjeftiger seg her kun med forholdet mellom klubb og forbund. Så vidt jeg kan se sier ikke lovene noe om situasjonen der et medlem ikke har betalt sin kontingent til klubben, har fått kreditt på den innbetalingen eller klubbkontingenten er betalt av noen andre. Det skulle derfor for så vidt ikke være noe til hinder for at en velstående sjakkklubb – for eksempel for å tiltrekke seg nye spillere til sporten – velger å ha en særlig lav medlemskontingent og selv dekker forbunds- og kretskontingenten av klubbens egne midler.

Betydningen av at ikke alle medlemmene selv betaler medlemskontingenten til klubben

Så vidt jeg forstår er det argumentet som fremføres med størst tyngde mot stemmerett på Norges Sjakkforbunds kongress at de første som melder seg inn i sjakkklubben Offerspill ikke vil bli avkrevd medlemskontingent. Fremstillingen på dette punktet synes noe unyansert. For innmelding i Offerspill sjakkklubb må det betales ordinær medlemskontingent. Kontingenten utgjør det samme som avgiftene til forbundet.⁶

Magnus Carlsen har personlig dekket medlemskontingenten for klubbens første 1000 medlemmer.

Det er ikke uvanlig at spillere har fått være medlem av en klubb uten selv å betale medlemskontingenten. Antagelig har det variert om kontingenten da har blitt betalt av klubben (av klubbens egne midler) eller av andre personer med tilknytning til klubben som har ønsket å rekruttere nye medlemmer. Det er ikke kjent at det noen gang har ledet til diskusjoner om representasjon på sjakkkongressen eller er tillagt betydning i andre sammenhenger. I prinsippet vil hvert enkelt ekstra medlem kunne gi rett til en ekstra stemme på

⁵ Løsningen her blir dermed nokså parallell med for eksempel aksjeselskaper, der stemmerett på generalforsamlingen for en som har ervervet aksjer avhenger av om vedkommende er ført inn i aksjeeierboken, se aksjeloven §§ 4-2 og 5.3.

⁶ Se opplysning på klubbens nettsted <https://offerspill.com/>

kongressen (dersom dette medlemmet gjør at en passerer grensen for hvert 25. medlem for å få ytterligere én representant på kongressen.

Det uvanlige i denne forbindelsen er antagelig kun at det er tale om et relativt stort antall medlemmer. For relasjonen mellom medlemmet og klubben, og for relasjonen mellom klubben og forbundet, er det vanskelig å se at det kan ha noen relevans om medlemmet har dekket kontingenten selv eller om den er betalt av en annen.

Sideblikk til politiske partiers valg av mandater til landsmøte

I forbindelse med spørsmålet om KrF skulle forhandle om å gå inn i samarbeidsregjeringen med H, FrP og V ble det høsten 2018 avholdt ekstraordinært landsmøte i KrF. Det var knyttet stor spenning til om det på landsmøtet ville være flertall for samarbeid med H, FrP og V, eller for samarbeid med Ap, Sp og SV, eventuelt å la være å gå inn i forhandlinger om regjeringdeltakelse.

KrFs lover hadde ikke nærmere regulering av hvordan fylkeslagene skulle utpeke sine representanter. Fravær av slik regulering innebar at fylkeslagene sto fritt. Noen av fylkeslagene valgte å sende en delegasjon til landsmøtet der alle delegatene hadde samme syn på regjeringsspørsmålet som flertallet i fylkeslaget. Andre valgte å sende en delegasjon der delegatene gjenspeilte styrkeforholdet mellom de ulike standpunktene i fylkeslaget.

Forut for at fylkeslagene utpekte sine representanter til landsmøtet, måtte lokallagene holde ekstraordinært årsmøte for å velge delegater til det ekstraordinære fylkesårsmøtet. Ihht. KrFs modelllov for lokallagene § 5 siste setning, ville enhver som meldte seg inn og betalte kontingenten før det ekstraordinære årsmøtet, ha stemmerett.⁷

Så tett det var mellom flertall og mindretall på KrFs ekstraordinære landsmøte, synes det ganske klart at utfallet kan ha blitt påvirket av medlemmer som meldte seg inn i et lokallag for å påvirke utfallet etter prosessen startet h-2018. Mer detaljerte regler om for eksempel når en måtte ha meldt seg inn i lokallaget for å ha stemmerett eller om at fylkeslagene måtte følge samme modell for å velge ut delegater til det ekstraordinære landsmøtet, ville nokså innlysende ha kunnet påvirke utfallet. Underveis i prosessen ble det reist spørsmål om fylkesårsmøtene burde oppfordres til å følge ens strategi for utpekning av delegater. Forslag om det ble ikke fulgt opp.⁸

Jeg er ikke kjent med at det har blitt hevdet at vedtaket på landsmøtet skulle være ugyldig. Saken illustrerer at spillereglene må ligge fast underveis i prosessen. Legitimiteten til den beslutning som skal treffes av foreningens høyeste organ er avhengig av at spillereglene ikke endres underveis.

Myndighetsmisbruk i foreningsretten

I Facebook-innlegget har professor Woxholth vist til en ulovfestet regel om myndighetsmisbruk. I sin egen bok har han drøftet myndighetsmisbruk flere steder. Samtlige drøftelser gjelder helt andre forhold og situasjoner enn her. Jeg gjennomgår drøftelsene her:

Punkt 5.233, som heter *Prinsipper om misbruk av foreningsmyndighet*. Her (side 278 – 281) drøftes fire skranker for foreningens myndighetsutøvelse. Skrankene er inspirert av rettspraksis om prøving av forvaltningsvedtak. De fire skrankene som drøftes er i) diskrimineringsforbud, ii) et forbud mot å ta

⁷ https://www.krf.no/globalassets/internweb/normallover_for_lokallag_bokmal.pdf

⁸ https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/1kVEX/hareide-dropper-diskusjon-om-nye-regler-paa-krisehoe?utm_source=recirculationmatrix&utm_content=11247y

utenforliggende hensyn, iii) et forbud mot vilkårlig foreningsskjønn og iv) et krav om at materielle avgjørelser ikke skal innebære et kvalifisert urimelig resultat. Jeg har vanskelig for å se at disse innfallsvinklene kan ha relevans ved vurderingen av hvem som skal kunne utøve stemmerett på Sjakkforbundets kongress. I den grad de skulle være relevant måtte det være hvis et flertall på kongressen skulle nekte stemmerett til representanter fra klubber som fyller alle lovenes formelle krav for å kunne stemme.

Punkt 8.46, gjelder *Forvaltningsrettens myndighetsmisbrukslære anvendt på virksomheten til foreninger som medvirker i den offentlige styringsprosess*. Jeg kan ikke se det kan ha noen relevans her.

Punkt 9.344, er et delkapittel om myndighetsmisbruk i et hovedkapittel om konfliktløsning. Det som behandles er i hvilken grad en domstol (eller voldgiftsrett) vil kunne underkjenne foreningens beslutninger fordi de utgjør myndighetsmisbruk. Hva som kan utgjøre myndighetsmisbruk er av samme art som omtalt foran (vilkårlige vedtak, vedtak der det er tatt utenforliggende hensyn, usaklig diskriminering og kvalifisert urimelige vedtak).

Punkt 9.353.44 omhandler også myndighetsmisbruk, og mer spesifikt om en kan tenke seg domstolsprøvelse av et spørsmål som etter foreningens egne vedtekter skal avgjøres ihht. en selvdømmeordning. Også her knyttes drøftelsen til om vedtaket som kan utgjøre myndighetsmisbruk er urimelig eller usaklig.

Jeg har søkt på Lovdata.no for å se om det kunne være annen rettspraksis av betydning. Det ser ikke ut til å være tilfeller som har kommet for domstolene som har likhetstrekk. Den høyesterettssaken som ligger nærmest er kanskje Rt. 1957 side 257. Saken gjaldt vedtak på årsmøte i en travklubb om langsiktig utleie av anleggets indre bane til et idrettslag. Blant annet var det i saken spørsmål om medlemmer som også var medlem av det aktuelle idrettslaget, var inhabile til å behandle saken på årsmøtet i travklubben. Krav om å få vedtaket kjent ugyldig førte ikke frem. Lagmannsretten, hvis begrunnelse Høyesterett "i alt vesentlige" tiltrådte, uttalte blant annet at en "klubb eller forening som det foreliggende kan i så måte i ethvert fall ikke være underkastet strengere regler enn et aksjeselskap" (Rt. 1957 side 257 på side 265).

Selv om Norges Sjakkforbund ikke er tilsluttet Norges Idrettsforbund, kunne det ha en viss interesse hvordan spørsmålet har blitt håndtert der. Etter Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komités lov § 2-5 gjelder at en for å ha stemmerett må ha vært medlem av idrettslaget i minst én måned og ha oppfylt medlemsforpliktelsene.⁹ Medlemsforpliktelsene går etter § 10-4 blant annet ut på å ha gjort opp økonomiske forpliktelser til idrettslaget og at kontingent er betalt. Disse vilkårene gjelder for stemmerett på årsmøte i idrettslaget og for stemmerett i overordnet organisasjonsnivå (som Idrettstinget, idrettskrets og særforbund). Reguleringen med hensyn til fristen er dermed uttrykkelig en annen enn det Norges Sjakkforbund. Jeg har også søkt i protokoller med praksis fra Norges Idrettsforbunds lovutvalg for å se om det i spesielle situasjoner har vært ansett grunn til å begrense stemmeretten utover det som følger av denne fristen på én måned. Slik praksis ser ikke ut til å foreligge.¹⁰

Oppsummering

Norges Sjakkforbunds lover, som regulerer stemmerett på kongressen, er den sentrale rettskilden. Her er punkt 8 og 13 de sentrale bestemmelsene.

Det avgjørende for representasjon på Sjakkforbundets kongress etter disse reglene er hvor mange medlemmer klubben har ifølge innsendt medlemsfortegnelse, og at klubben har sine forpliktelser til å betale kontingent til krets og forbund i orden.

⁹ <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/juss/juridiske-dokumenter/nifs-lov.pdf>

¹⁰ <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/idrett/juss/nifs-lovutvalg/lovutvalget---protokoller-fra-2008-2019.pdf>

Det finnes ikke lovgivning som leder til noe annet enn det disse bestemmelsene gir anvisning på.

Woxholths bok om foreningsrett forklarer hvordan myndighetsmisbruk vil kunne komme inn og være en begrensning på hvor fritt foreninger står til å treffe avgjørelser, også når de operer formelt innenfor rammen av sine vedtekter. Ingen av de skrankene boken trekker frem, som kan utgjøre myndighetsmisbruk, synes å ha særlig overføringsverdi til spørsmålet om stemmerett på Sjakkforbundets kongress.

Innfallsvinkelen om myndighetsmisbruk synes derimot å ha mer for seg om en – i strid med det som fremgår av Norges Sjakkforbunds lover – skulle nekte representanter fra Offerspill deltakelse og stemmerett på Sjakkkongressen.

Uttalelse fra Norges Sjakkforbunds Reglementsutvalg om Offerspill SKs medlemskap og kongressrepresentasjon

Innledende presiseringer og klargjøring av problemstillinger

Reglementsutvalget (heretter RU) beklager innledningsvis at vår uttalelse først foreligger to dager før NSF's kongress. Bakgrunnen for dette er følgende: 25.06.2019 ble RU av NSF's president bedt om å skrive en uttalelse om Offerspill SKs medlemskap og kongressrepresentasjon i NSF. Samme kveld ba sentralstyret imidlertid RU om foreløpig å stoppe arbeidet med sin uttalelse, i påvente av en ekstern juridisk vurdering bestilt fra advokatfirmaet Kvale. Etter at denne juridiske vurderingen forelå 01.07.2019 tok RU kontakt med sentralstyret, og ba om avklaring av om sentralstyret fortsatt ønsket en uttalelse fra RU til kongressen. Sentralstyret svarte først 04.07.2019 at en uttalelse fra RU var ønsket fra deres side. RU har deretter gitt saken høy prioritet og levert sin uttalelse dagen etter avklaringen fra sentralstyret.

RU er kjent med at den juridiske vurderingen fra advokatfirmaet Kvale konkluderer med at Offerspill SK bør aksepteres som medlemsklubb i NSF og gis full representasjon (41 delegater) for de litt over 1000 medlemmene klubben per 01.07.2019 hadde meldt inn til NSF. RU er også kjent med at en av Norges ledende eksperter på foreningsrett, professor Geir Woxholth fra Universitetet i Oslo, sterkt har kritisert advokatfirmaet Kvales konklusjon, og konkludert med at Offerspill SK ikke bør gis noen representasjon på årets kongress i NSF. Woxholth har i nettdebatter helt eller delvis fått støtte for dette synet fra flere andre svært kvalifiserte jurister.

RU anser seg selv sagt ikke å ha noen juridisk kompetanse sammenlignbar med verken advokatfirmaet Kvale eller professor Woxholth. RU anser seg derimot å ha en betydelig komplementær kompetanse på NSF's lover og etablert praktisering av dem, inkludert kongressens posisjon som øverste organ i NSF. Vi anser videre at denne komplementære kompetansen kan ha interesse for kongressdelegater og andre medlemmer, særlig i en situasjon hvor rådene fra fagjurister altså står mot hverandre. Det er vel kjent fra foreningslivet i Norge at organisasjoner har et betydelig spillerom for å trekke konklusjoner om virksomhet og aktiviteter innenfor egen organisasjon, så lenge disse ikke klart strider mot norsk lov. Kongressen i NSF har både i lovverket og ut fra en langvarig organisatorisk praksis hatt en svært sterk og selvstendig stilling. Dermed står kongressen ganske fritt til å fatte vedtak i situasjoner som angår organisasjonsdemokratiet – og helt fritt til å vurdere hvorvidt RUs uttalelse skal tillegges noen vekt. For øvrig er RU NSF's øverste organ for spørsmål knyttet til tolkning av lover og regler mellom kongressene, og det er en svært etablert praksis at RU legger frem for kongressen sine kommentarer i saker som angår organisasjonens lover og regler.

RU kom 21.06.2019 med en uttalelse om hvorvidt den foreslåtte avtalen med Kindred vil være forenlig med NSF's lover. RU som organ hadde da ingen mening om hvorvidt det er hensiktsmessig for NSF å inngå en slik avtale. Det har vi fortsatt ikke. Blant RUs fem medlemmer og varamedlemmer er oppfatningene ulike om hvorvidt NSF bør gjøre det. Synspunktene «for», «mot» og «i tvil» er alle representert i RU. RU-medlemmene var likevel enstemmige i sin uttalelse om hvorvidt Kindred-avtalen var forenlig med NSF lover. Det er vi også i denne uttalelsen om Offerspill SKs medlemskap og kongressrepresentasjon i NSF.

RU finner det hensiktsmessig å dele sin videre behandling av denne saken i dens to hovedspørsmål:

- 1) Oppfyller Offerspill SK kravene til å bli opptatt som medlemsklubb i NSF – og dermed også kravene til representasjon på NSF's Kongress 2019?
- 2) Dersom svaret på spørsmål 1) er ja: Hvor stor representasjon er Offerspill SK kvalifisert for å ha på NSF's Kongress 2019?

1) Oppfyller Offerspill SK kravene til å bli opptatt som medlemsklubb i NSF – og dermed også kravene til representasjon på NSF's Kongress 2019?

Det er hjemlet i § 6 av Norges Sjakkforbunds lover at sentralstyret et forbundets utøvende organ mellom kongressene. Ansvar for å godkjenne nyopprettede sjakkklubber har formelt alltid ligget hos sentralstyret. I praksis har godkjenning av nyopprettede sjakkklubber i mange år vært behandlet som en administrativ sak på NSF's kontor. Godkjenning av nye sjakkklubber er bare tatt opp i sentralstyret i de

tilfellene hvor man har hatt grunn til å mistenke at den nye klubben kan bryte med NSF's formålsparagraf, lover og demokratiforståelse, eller på annen måte være kontroversiell.

Offerspill SK fylte ut standard skjema med søknad om klubbmedlemskap i NSF og leverte dette på vanlig måte 21.06. Medlemssekretæren på NSF's kontor opplyser at hun ble varslet om søknaden 19.06, men først så den 21.06. Hun stusset da over en litt original formålsparagraf hos Offerspill SK, men så ut fra helheten i søknadsskjemaet ingen grunn til dramatikk i det. Medlemssekretæren opplyser videre at hun ville lagt frem opprettelsen av denne klubben for sentralstyret, dersom hun hadde visst at klubben ble dannet med et erklært mål om å påvirke utfallet av den sterke omstridte Kindred-saken til årets kongress – eller hvis hun hadde visst at en enkeltperson planla å betale medlemskontingent for inntil 1000 medlemmer innmeldt via internett. NSF's generalsekretær og NSF's president opplyser at de heller ikke var kjent med disse to særtrekkene ved den nye klubben forut for sentralstyremøtet 19.06.2019. Begge disse særtrekkene ble først kjent gjennom media 25.06.2019 – etter at Offerspill SK dagen før var blitt administrativt godkjent som medlemsklubb i NSF.

Det kan lett argumenteres for at de to særtrekkene nevnt over var så viktige at Offerspill SK i sin søknad til NSF uoppfordret burde opplyst om dem. Søknadsskjemaet var imidlertid fylt ut komplett og med informasjon som ble ansett tillitsvekkende. RU finner derfor ingen grunn til å kritisere NSF's kontor for at Offerspill SK ble godkjent administrativt, og dermed heller ingen grunn til å kritisere sentralstyret for ikke å ha behandlet saken først.

Etter at de to overnevnte særtrekk ved den nye klubben var blitt kjent gjennom media, behandlet sentralstyret spørsmålet om status og eventuell stemmerett for Offerspill SK i et ekstraordinært møte 25.06.2019. Det ble der ikke fremmet noe forslag om å frata Offerspill SK status som medlemsklubb i NSF. I stedet ble det vedtatt en utredningslinje hva angikk Offerspill SK's kongressrepresentasjon.

RU er klart av den oppfatning at sentralstyret, som NSF's utøvende organ mellom kongressene, har anledning til å oppheve et eget tidligere vedtak om å oppta en klubb som medlem. Dersom det fremkommer at en nyinnmeldt klubb er noe annet enn medlemssøknaden ga inntrykk av, og for eksempel bryter med NSF's lover eller verdier, vil sentralstyret kunne vedta å tilbakekalle medlemskap for en kortere eller lengre periode.

Sentralstyret benyttet ikke den muligheten i sitt møte 25.06.2019. RU ser ingen grunn til å kritisere den beslutningen. Så langt kjent informasjon om Offerspill SK tilsier at klubben ikke bare er en kampanjegruppe i Kindred-saken, slik enkelte i nettdebatter har mistenkt og påstått, men har til dels store ambisjoner om videre klubbdrift til beste for norsk sjakk. Innmeldingen kom kort tid før årets kongress, men bryter ikke med noen krav i NSF's lover. Selv om prosentandelen er lav, inneholder medlemslisten også et betydelig antall aktive sjakkspillere.

En del av medlemsdemokratiet i NSF har vært en tradisjon for å være liberal på å innvilge representasjon på kongressen også til klubber som for eksempel er svært nye, svært små og/eller ikke har sendt inn til NSF alle dokumenter som ifølge formalia skulle vært innlevert. Hva angår tidsfrist, har tidligere praksis åpnet for stemmerett på kongressen også til klubber som blir administrativt godkjent i løpet av de siste dagene før kongressen.

Kongressen har som nevnt en svært sterk stilling i NSF, og herunder mulighet til å endre sentralstyrets beslutninger i nær sagt alle saker. RU anser ut fra dette at kongressen, under punkt 1 (Godkjennelse av representantenes fullmakter), har mulighet til å underkjenne medlemskap og fullmakter for en ny eller gammel klubb som et flertall på kongressen anser at ikke oppfyller kravene til medlemskap.

RU anser således at kongressen 2019 har mulighet til å vedta at Offerspill SK ikke får godkjent sine fullmakter der, dersom et forslag om det blir fremmet og får flertall. RU anser imidlertid at Offerspill SK, ut fra NSF's lover og organisatorisk praksis for håndhevelse av dem, oppfyller kravene til medlemskap og bør bli gitt en representasjon på kongressen 2019.

2) Hvor stor representasjon er Offerspill SK kvalifisert for å ha på NSF's Kongress 2019?

At Offerspill SK etter RUs mening oppfyller kravene til å være en sjakkklubb og bør gis en representasjon på kongressen 2019, innebærer ikke nødvendigvis at klubben bør få flere delegater enn de sju andre største klubbene til sammen. Dette vil bli tilfelle dersom man godkjenner alle de 1021 medlemmene Offerspill SK hadde innmeldt per 01.07.2019 som kvalifiserende for kongressdelegater. Formelen med 1 delegat per 25 medlemmer vil da gi Offerspill 41 delegater – mot 8 for Oslo SS (187 medlemmer), 7 for SK

Stjernen (153 medlemmer), 6 for Bergens SK (138 medlemmer), 5 for Nordstrand SK (122 medlemmer), 5 for Stavanger SK (120 medlemmer), 4 for SK av 1911 (94 medlemmer) og 4 for Fredriksstad SS (88 medlemmer). Det er allerede påvist at denne medlemslisten fra Offerspill SK inkluderte et visst antall dobbeltregistreringer, ikke-eksisterende personer osv. Disse bør selvfølgelig ikke kvalifisere for kongressdelegater, men forventes heller ikke å gjøre noe dramatisk utslag på medlemslistens lengde.

Uavhengig av hvor mange medlemmer som strykes på grunn av slike registreringsfeil og manglende kvalitetssikring av medlemslisten, står det igjen at de aller fleste medlemmene til Offerspill SK er hentet inn på helt andre premisser enn alle de øvrige klubbene på listen over praktiserer. Metoden med at én svært velstående person tilbyr seg å betale medlemskontingenten for opptil 1000 personer, slik at hvem som helst ved å fylle ut et skjema på internett kan få et helt gratis medlemskap, gjør at medlemstallet til Offerspill SK er basert på helt andre kriterier enn de andre storklubbene. De øvrige baserer seg i all hovedsak (jfr neste avsnitt om unntak) på prinsippet om individuell kontingentbetaling. RU er kjent med at mange andre klubber betaler medlemskontingenten for enkelte utvalgte medlemmer. Dette gjøres i noen tilfeller for æresmedlemmer som klubben anser har gjort seg fortjent til det gjennom en mangeårig og viktig innsats for sjakken. Det gjøres i noen tilfeller også som del av godtgjørelse for eksempel for instruktørarbeid og/eller godtgjørelse til sterke spillere for å spille lagkamper. I noen tilfeller er det også rent tekniske årsaker til at spilleren ikke har innbetalt kontingent selv, for eksempel der spillere som har representert klubben får fri årskontingent i stedet for dekning av reiseutgifter til lagkamper. En slik praksis har vært akseptert og har ikke vært oppfattet som noe demokratisk problem. RU kjenner ikke til noe tilfelle hvor de kan ha gjort utslag større enn 1 representant på noen klubbs kongressrepresentasjon.

RU er nylig gjort kjent med ett tilfelle hvor en klubb, Mosjøen SK i Nordland, har tilbudt seg å betale årskontingent for alle sine aktive medlemmer. I Mosjøen SKs tilfelle er det snakk om at en godt etablert klubb med god økonomi, i en region med store reiseutgifter, dekker kontingenten for spillere som bor i nærområdet og er deltakere i sjakkmiljøet der. Tilbudet er rettet mot aktive lokale spillere og har aldri vært markedsført overfor ukjente fra andre steder i landet. Klubben har 63 medlemmer, og er ifølge dette berettiget til 3 delegater på kongressen. RU anser det uheldig at Mosjøen bryter med prinsippet om individuell kontingentbetaling og anbefaler at klubben bør finne en annen type støtteordning for sine lokale spillere. Det er ut fra kjente opplysninger grunn til å anta at Mosjøen SKs medlemstall sammenlignet med lignende klubber kan være litt høyere enn det ville vært med individuell kontingentinnbetaling. Det vil etter RUs mening være forsvarlig om kongressen begrenser fullmakten til 2 delegater hvis/når Mosjøen SK ønsker å være representert på NSF's kongress, men en representasjon på 3 delegater synes ikke urimelig ut fra antallet aktive spillere, aktiviteter osv. Også tilfellet Mosjøen SK kommer i en helt annen kategori enn Offerspill SK, både praktisk og prinsipielt.

Situasjonen med at en enkeltperson tilbyr seg å betale medlemskontingenten for opptil 1000 andre personer som rekrutteres via internett uten noen kvalifikasjonskrav, til en helt ny klubb som dannes et par uker før NSF's kongress med en uttalt målsetning om å påvirke utfallet i en svært omstridt sak der, er helt unik i norsk sjakkhistorie. NSF's lover og reglementer har ingen bestemmelse om denne situasjonen og det foreligger ingen organisatorisk praksis for håndtering av den. Uansett hvilken hensikt som måtte ligge bak denne masseinnmeldingen av ukjente som ikke har betalt medlemskontingent, er det imidlertid lett å forstå at fremgangsmåten av mange både innenfor og utenfor Sjakk-Norge oppleves som et svært betenkelig brudd med det godt etablerte organisasjonsdemokratiet til NSF. Aksept av en slik fremgangsmåte vil stride mot rettsfølelse og alminnelige demokratiske prinsipper for svært mange av NSF's medlemmer, og vil også kunne svekke organisasjonens renommé eksternt.

Dersom NSF hadde mottatt offentlig støtte basert på medlemstall, slik tilfellet er for Ungdommens Sjakkforbund og for sammenlignbare forbund for voksne i Norges Idrettsforbund, ville gratismedlemmene av Offerspill SK ikke kunnet telle som fullverdige og støtteberettigede medlemmer. Offentlige instanser ville ha kontrollmuligheter til å gripe inn dersom dette ikke ble overholdt. NSF står utenfor idrettsforbundet og befinner seg i en situasjon hvor man ikke har noen slike eksterne kontrollmekanismer over seg. Det påhviler da kongressen som NSF's øverste organ et særlig tungt ansvar for å håndtere situasjoner med usikkerhet om representasjon og medlemstall.

Frem til opprettelsen av Offerspill SK og masseinnmeldingen der, var debatten om en mulig avtale med spilleselskapet Kindred etter RUs mening eksempel på en sterkt omstridt sak som medlemsdemokratiet i NSF godt skulle være i stand til å håndtere. Når den nå også er blitt iblandet krangel om spillereglene

for medlemsdemokratiet, blir en fra før krevende sak også en demokratisk utfordring som er vanskelig å håndtere for forbundet, klubber, kretser og enkeltmedlemmer. Begge parter oppfordres på kongressen til å besinne seg. Det er sterkt ønskelig at man før debatt og votering om selve Kindred-avtalen, i spørsmålet om representasjon for Offerspill SK kan finne en løsning som anses rimelig i ulike leire og sikrer kongressens vedtak høy demokratisk legitimitet. Klarer man ikke det, er det grunn til å frykte at veien videre etter kongressen i 2019 bli lang og krevende for NSF som organisasjon.

RU anser etter dette at kongressen 2019 under sin godkjenning av fullmaktene formelt vil ha mulighet til å

- a) ikke innvilge nydannede Offerspill SK noen delegater**

- b) innvilge Offerspill SK alle de 41 delegatene som deres innrapporterte medlemstall per 01.07.2019 tilsier, ELLER**

- c) innvilge Offerspill SK et mellomliggende antall delegater, som anses rimelig i sammenligning med de andre klubbene på kongressen.**

RU anser videre at både det å nekte Offerspill SK noen representasjon på NSF's kongress for 2019, og det å akseptere at Offerspill SK gis alle de 41 delegatene som deres kunstig høye medlemstall matematisk sett kvalifiserer for, vil bryte med viktige prinsipper i NSF's organisasjonsdemokrati.

RU anbefaler derfor NSF's kongress 2019 å innvilge Offerspill SK delegater i samsvar med antallet spillere på deres medlemsliste per 01.07.2019 som da allerede sto registrert med en FIDE-ID, som hadde vært registrert som medlemmer av NSF i løpet av de siste 15 årene, og/eller som selv hadde innbetalt sin medlemskontingent til Offerspill SK.

De aller aller fleste medlemmene det vil være naturlig for en klubb som Offerspill SK (jfr vanlig praksis i andre storklubber) å betale medlemskontingent for som instruktører, representasjonsspillere e.l., vil komme inn under minst ett av de tre kriteriene over. Det vil etter RUs mening likevel være rimelig å akseptere at man på listen over medlemmer som kvalifiserer for kongressrepresentasjon kan legge til et lite antall, i størrelsesorden 5-10 personer, som ikke oppfyller noen av kravene nevnt over.

Gjøvik/Bergen/Sarpsborg/Oslo/Tromsø, 05.07.2019

For RU

Hans Olav Lahlum (Akademisk SK), leder

Tom Georg Eriksen (Sotra SK), sekretær

Øyvind Bentsen (Sarpsborg SK), medlem

Inge Sandstad Skrondal (Akademisk SK), varamedlem

Øyvind Pedersen (Tromsø SK), varamedlem

Professor dr. juris
GEIR WOXHOLTH

Institutt for privatrett Universitetet i Oslo

Mosjøen Sjakklubb
Ved Torger Johannes Nilsen

Kontor:

Det Juridiske Fakultet

Institutt for Privatrett

PB 6706 St. Olavs plass

0130 Oslo

Tlf: 22 85 97 66

Mail: geir.woxholth@jus.uio.no

Privat:

Oscars gate 17, 0352 Oslo

Mobil: 90 20 15 25

Bank: 5038 10 23807

Sommerhus:

Södra Hamngatan 6,

457 40 Fjällbacka

Sverige

Oslo, 5 juli 2019

STEMMERETT PÅ NORGES SJAKKFORBUNDS KONGRESS 7 JULI 2019

1. Oppdraget.

Jeg viser til henvendelse fra Mosjøen Sjakkklubb (MS) 1 juli 2019 med anmodning om en foreningsrettslig vurdering av hvorvidt Offerspill Sjakkklubb (OS) har stemmerett på Norges Sjakkforbunds (NSF) Kongress 7 juli 2019. På Kongressen skal det blant annet tas stilling til om NSF skal inngå en samarbeidsavtale med Kindred LTD (Kindred), som organiserer underholdningsbasert online pengespill.

Jeg refererer for ordets skyld den oppdragsbeskrivelsen jeg har mottatt fra MS, som lyder:

«Vil sjakkforbundets kongress ha juridisk grunnlag for å kunne stemme ja til å godkjenne fullmaktene fra Magnus Carlsens klubb Offerspill? Ut fra det som har fremkommet offentlig, jfr blant annet saksreferat på NRK 25 juni med overskrift «Sjakkforbundet vil granske Carlsen-klubb — Krevende sak», sier presidenten», kan det tyde på at klubbens opprettelse har den hensikt å medvirke til at Sjakkforbundet skal innta en ny rolle og bli en politisk aktør. Forbundet vil i ettertid måtte ta stilling til kontroversielle politiske saker helt utenfor sjakkens naturlige område. Ansatte, tillitsvalgte og Sjakkforbundets troverdighet og omdømme stilles ved det til rådighet for kommersielle aktørers lobbyvirksomhet overfor myndigheter, politiske partier og organer, media og befolkning for å endre norsk lovgivning på viktige områder. Det hører med til saken at Magnus Carlsen bruker sin posisjon og sin økonomi til å opprette sjakkklubben Offerspill. Han betaler medlemsavgiften for de 1000 første medlemmene. Vi er først og fremst opptatt av Offerspills representasjonsrett på Kongressen og ønsker vurdert om klubben lovlig kan gis representasjonsrett. I hvilken grad kan foreninger og forbund beskytte seg mot en slik organisasjonspraksis?»

2. Bakgrunnen for mitt engasjement. Kompetanse innen foreningsrett

Den direkte foranledningen til denne betenkningen er henvendelsen fra MS. Det er likevel viktig for meg å presisere at mitt engasjement i denne saken er idealistisk og faglig motivert. Jeg tar ikke betalt for denne uttalelsen, og har flere dager før henvendelsen fra MS offentlig gitt uttrykk for min skepsis til lovligheten av å tildele OS stemmerett på Kongressen gjennom innlegg på Facebook (FB). Disse er blitt gjengitt i dagspressen. Samtidig har jeg tatt forbehold om at jeg ikke har sittet på et faktisk materiale som har gjort det mulig for meg å innta noen endelig konklusjon/standpunkt, noe slikt ville ha vært useriøst uten å ha satt meg nærmere inn i faktum. Jeg har ingen tilknytning til norsk sjakkmiljø, noen sjakkklubb, NSF, Magnus Carlsen eller Kindred. Jeg er derfor i den sjeldne situasjon at jeg kan avgi en fullstendig uhildet og objektiv uttalelse, kun basert på min ekspertkompetanse i foreningsrett, uten å beregne meg noe vederlag for arbeidet.

En innvending om at jeg opptrer på vegne av MS er i denne sammenheng uten noen relevans, nettopp fordi MS kom til meg etter at jeg hadde gitt uttrykk for mitt foreløpige syn på spørsmålet. Jeg har derfor verken insitament eller motiv for å gi MS et råd som er påvirket verken av MS sin oppfatning om sakens <<politiske>> og etiske sider eller av egne interesser om å tjene penger på oppdraget. Som jusprofessor er det viktig for meg at jeg her agerer med full integritet og kan avgi en objektiv uttalelse, ulikt advokater som ofte har som oppgave å tilfredsstille klientens interesser, jfr Etikkreglene for advokater, pkt 1.2. Jeg har redegjort nærmere for advokatens forpliktelse til å arbeide for klientens interesser i boken, God advokatskikk, Oslo 2018, s 190 flg, men merk at det også gjelder begrensninger i denne forpliktelsen, jfr særlig s 200 flg. Jeg er for min del særlig skeptisk til at SimonsenVogtWiig, som er Magnus Carlsens sponsor, har avgitt en uttalelse til Espen Agdestein, om saken — at den skal kunne være objektiv og faglig fundert er for meg vanskelig å ha tillit til. Jeg er også svært skeptisk til den avsluttende uttalelsen i betenkningen til Kvale til NSF, når den avslutter med:

«Våre konklusjoner er ikke beheftet med særlig tvil».

Jeg skal ikke ta munnen så full som å si at betenkningen til Kvale som sådan er et faglig ukvalifisert arbeid, selv om min gjennomgang nedenfor vil avdekke at den på alle vesentlige punkter ikke er juridisk holdbar. Men selve den siterte uttalelsen er foruroligende ukvalifisert. At jurister som ikke har ekspertkompetanse på et område, i et oppdrag for en klient, drister seg til å melde at deres (vurderinger) og konklusjoner ikke er <<beheftet med særlig tvil>>, viser en faglig selvtillit som står i et sørgelig misforhold til kompetansen. Også lekfolk vil nok forstå at tvilens gave kan være god å ha i en slik sammenheng. Jeg for min del er ikke der at jeg tør å formidle at mine konklusjoner i denne betenkningen ikke er beheftet med <<særlig tvil>>. Hvorvidt de er tvilsomme får andre kvalifiserte jurister, til syvende og sist eventuelt Høyesterett, vurdere og ta stilling til. Som det fremgår nedenfor, vil nemlig utfallet av denne saken eventuelt kunne domstolsprøves.

Foreningsrett er et område der svært få kan skilte med ekspertkompetanse. Advokater arbeider meget sjelden daglig med faget og svært få advokater behersker det. Faget er en undergruppe av sammenslutningsretten som også omfatter selskapsretten og stiftelsesretten. Det er naturligvis ikke så lett å fremheve ens egen kompetanse. Men siden denne betenkningen også skal leses av personer utenfor det juridiske miljø, tillater jeg meg likevel å nevne at jeg har ekspertkompetanse innenfor foreningsrett og selskapsrett. Jeg har vært faglig ansvarlig for selskapsrett ved UiO og utgitt flere bøker innen faget, herunder boken «Selskapsrett», som er pensum ved UiO. Jeg har også forfattet monografier innenfor fagområdet som boken <<Stiftelser etter stiftelsesloven 2001>> (616 sider), og mest relevant i denne

sammenheng, «Foreningsrett» (678 sider), som av det juridiske fagmiljøet er ansett som den ledende fremstillingen i Norge om emnet. I Sverige og Danmark blir den i fagmiljøet ansett som den fremste fremstillingen av emnet i Norden. Det er henvist til boken både i Kvale og Simonsen Vogt Wiigs uttalelser. Foreningsrett utgjorde i følge bedømmelsen av min søknad om professorat ved UiO det mest meritterende verket jeg fremla den gang.

Jeg har også arbeidet mye med faget i praksis, vært medlem av NIFS lovutredningsgruppe som utarbeidet NIFS lov, medlem av NIFS voldgiftsrett, har skrevet en rekke betenkninger om foreningsrett — og jeg førte sammen med en sveitsisk advokat dopingsaken for NIF mot Mühlegg for CAS, der vi vant frem og Mühlegg ble fratatt sine gullmedaljer fra Salt Lake City OL. Jeg nevner dette fordi saken utelukkende gjaldt foreningsrett. Min doktoravhandling er «Ildrettens sponsoravtaler», som også inneholder omfattende kapitler om foreningsrett.

3. Faktum

Jeg legger til grunn en beskrivelse av faktum som fremgår av innværende pkt 3. Jeg bygger i all hovedsak på opplysninger om faktum som kan utledes av den foran nevnte betenkning fra Kvale, samt betenkning 1 juli 2019 fra advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig til Espen Agdestein. Begge disse betenkningene er offentlige, og det er hensiktsmessig å bygge på samme faktum som disse, for å unngå innsigelser om at jeg har lagt feil faktum til grunn. Jeg legger således til grunn at disse to uttalelsene bygger på et riktig faktum. I den grad jeg bygger på annet faktum, vil det bli gjort uttrykkelig referanse til det nedenfor. På et punkt er dette evident, det gjelder OS og Carlsens motivasjon når det gjelder stemmegivningen og Carlsens betaling av kontingenter for de 1000 første medlemmene. Dette har jeg redegjort utførlig for nedenfor.

Etter at det ble gjort kjent at NSF hadde muligheten til å inngå en avtale med Kindred, er det altså blitt etablert en ny sjakkklubb OS. Initiativtager til klubben er Magnus Carlsen, og OS har ifølge notatet utarbeidet av advokatfirmaet Kvale på oppdrag fra NSF 1 juli 2019

«somuttalt formål å stemme for Kindredavtalen», jfr notatets s 1.

Det heter videre i notatet (s 1) at ...

«klubben har aktivt vervet medlemmer og tilbudt gratis medlemskap til de 1000 første medlemmene. Ut fra det som er opplyst i pressen bidrar Magnus Carlsen enten personlig eller gjennom et selskap med å betale klubbmedlemmenes kontingent til forbundet. I henhold til klubbens stiftelsesdokument er klubbkontingenten fastsatt til forbunds- og kretskontingent».

Kvale har videre gitt uttrykk for at OS pr idag har om lag 1000 medlemmer, noe som vil klubben rett til ca 40 delegatstemmer på Kongressen i henhold til S 8 i NSF's lover. Ut fra den informasjon jeg har innhentet er tallet 1021 medlemmer, med den følge at Offerspill vil kunne ha rett til 41 delegater på Kongressen, dersom delegatene blir ansett som lovlige.

Jeg forstår saksforholdet videre slik at initiativtaker Magnus Carlsen offentlig har tilbudt å besørge at kontingenten til de 1000 første innmeldte i Offerspill til syvende og sist skal belastes ham selv. Det innebærer at det i realiteten kun er 21 medlemmer av klubben som har måttet betale kontingenten selv.

Jeg er ifølge oppdraget, jfr foran, blitt anmodet om å vurdere spørsmålet om disse delegatene vil ha stemmerett på Kongressen. Jeg nevner for ordens skyld at oppdragsbeskrivelsen nok er videre enn dette, ettersom den også inneholder mer verdibaserte synspunkter. Siden mitt oppdrag kun er juridisk, kommer jeg ikke nærmere inn på verdibaserte synspunkter. Jeg kommer derfor ikke til å ha noen mening om det etiske ved å inngå en samarbeidsavtale med Kindred, og heller ikke vurdere om Kindreds virksomhet er lovlig etter norsk rett. Også i mine innlegg på FB har jeg understreket førstnevnte.

Det er nærliggende, også som følge av oppdragsbeskrivelsen, å drøfte spørsmålet om inngåelsen av en avtale med Kindred vil være i strid med NSF's formålsparagraf om at forbundet skal være «upolitisk». Jeg har ikke hatt anledning til å gå grundig inn på dette spørsmålet, men vil likevel nevne at det er altfor lettvindt å hevde at dette kun må bedømmes som et spørsmål om å være partipolitisk nøytral. Begrepet «upolitisk» må antagelig forstås i en videre kontekst. Det er nærliggende å fortolke dette slik at NSF ikke kan arbeide for å nå mål som er politisk omstridte. Å arbeide politisk for mål som er alminnelig anerkjent i samfunnet av de aller fleste politiske partier er noe annet i denne sammenheng enn å arbeide for politiske mål som er omstridte, særlig partipolitisk omstridte. Hvis et mål er partipolitisk omstridt, er veien for øvrig kort til å si at NSF vil kunne sies å engasjere seg partipolitisk, dersom forbundet arbeider for mål som kun et fåtalls politiske partier ønsker å realisere. Jeg har ikke tilstrekkelig oversikt over bakgrunnen for NSF's formålsbestemmelse til å innta noe klart standpunkt til denne problemstillingen, hva som egentlig er ment med ordet «upolitisk». Jeg mener likevel at det opplagt er tvilsomt i forhold til formålet om å være «upolitisk», dersom

samarbeidsavtalen med Kindred i praksis vil innebære at NSF vil komme til å arbeide for en målsetting som folk flest oppfatter som «politisk». Det er på dette punkt ikke avgjørende hva ordlyden i avtalen legger opp til, dersom NSF i praksis vil komme til å utføre aktiviteter (lobbying mv) som i denne sammenheng vil kunne oppfattes som politiske. Jeg nøyer meg med disse bemerkningene, og unngår å føre drøftelsen videre mot en konklusjon. Dette er fordi jeg ikke har innsikt i hva som opprinnelig var NSF's formål med denne bestemmelsen. Det må imidlertid kunne slås fast at det er svært uheldig — og vil kunne føre til at NSF taper samfunnsmessig anseelse og risikerer å opptre i strid med sitt eget formål — om NSF inngår en avtale som i praksis innebærer at forbundet vil komme til å arbeide for omstridte politiske mål. Dersom avtalen av en domstol blir ansett som i strid med NSF's formålsparagraf, vil vedtaket om å inngå den kunne bli satt til side som ugyldig. På dette punkt vil domstolene åpenbart ha prøvelsesrett. Dersom det er ønskelig kan jeg foreta en grundig vurdering av dette spørsmålet senere, hvis NSF velger å utsette saken om Kindred-avtalen.

Jeg legger ellers til grunn at OS er stiftet med vedtekter i samsvar med NSF's krav.

Jeg legger i den forbindelse til grunn at OS rapporterte inn sine medlemmer til NSF innen den fristen som gjelder for dette (1 juli 2019) i samsvar med de krav NSF stiller.

4. Rettskilder

Det gjelder ingen lov i Norge som generelt regulerer foreningers og deres medlemmers rettsstilling. Den primære rettskilden er derfor foreningens vedtekter/lover og lovnormer, i dette tilfellet NSF's lov og lovnormene for klubbene.

NSF's lover inneholder ikke noe krav om at det enkelte medlem plikter å betale en kontingent til klubben. Derimot inneholder NSF's lovnorm for klubber — og dermed også forutsetningsvis klubbens lover/vedtekter — regler om kontingent, jfr lovnormen pkt 3 bokstav C:

«Et medlem plikter å betale lovbestemt kontingent til avtalt tid».

I samme lovnorms pkt 6 C viii er det bestemt at årsmøtet skal fastsette kontingent. Det gjelder altså på klubbnivå en alminnelig forutsetning om at det skal betales kontingent fra medlemmenes side, fastsatt av årsmøtet i samsvar med klubbens lover. Dette er et

forhold som ikke er nevnt i betenkningen til Kvale, som kun omtaler forbundskontingent etter forbundets lover S 13. Jeg anser dette som en åpenbar svikt i Kvales uttalelse, som forutsetter at det ikke gjelder noen alminnelig plikt til å betale kontingent på klubbnivå — lovnormens regel er ikke engang nevnt. Denne forutsetningen gjennom lovnormen om at medlemmene som alminnelig regel skal betale kontingent er av sentral betydning ved bedømmelsen av spørsmålet om stemmerett for Offerspills delegater, se nedenfor.

Foreningspraksis vil også være en relevant rettskilde, jfr Foreningsrett, s 119 flg. Hertil kommer det vi gjerne omtaler som reelle hensyn og alminnelige foreningsrettslige prinsipper, jfr Foreningsrett, s 124 flg. På dette punkt er det en annen åpenbar feil i Kvales betenkning av stor betydning. Kvale uttaler på s 2:

«Vi har fått opplyst at NSF har vært kjent med praksis i enkelte lokale klubber å operere med gratis medlemskontingent, der klubben betaler enkeltmedlemmers forbunds- og kretskontingent. At en slik praksis har vært akseptert, er et sterkt argumentfor at det forholdet at medlemmene ikke selv betaler kontingent i seg selv ikke er tilstrekkelig til å nekte at slike Illedlelltmer medregnes når antall delegater skal fordeles». (Uthevet av meg).

Det er alminnelig antatt at for at foreningspraksis skal være rettslig relevant så må den være representativ — det kan ikke sluttes fra særordninger som er praktisert av noen klubber av og til (i enkelttilfelle). For at praksis skal tillegges relevans må det være tale om en alminnelig praksis i foreningen/forbundet. Jeg viser her til Foreningsrett, jfr s 119-120. Kvales uttalelse synes å bygge på at det her er tale om en vanlig praksis at klubben/andre enn medlemmet betaler kontingenten. Dette har jeg ut fra mottatte opplysninger grunn til sterkt å betvile og jeg mener det er uriktig. Jeg har forstått det slik at klubber kan ha valgt å støtte æresmedlemmer, sine beste og mest lovende og kanskje noen få av sosiale årsaker. Så vidt jeg forstår har det også være «prøveordninger» med 4 gratis/reduisert kontingent tilbake i tid som ikke lenger praktiseres for å rekruttere spesielle grupper til spillet. Jeg har videre forstått det slik at dette gjelder i forbindelse med ordinær kontingentbetaling, og ikke i forbindelse med organisert «masseinmelding» i en klubb like før en Kongress, der medlemsantallet kan få avgjørende betydning for stemmeretten. Begge disse forhold — at dette ikke er noen vanlig praksis i klubbene rundt omkring av betydelig omfang, men primært særtilfelle — og at det ikke finnes noen slik praksis for akkurat en slik sak vi her har med å gjøre med, svekker argumentet om betydningen av denne praksisen så mye, at argumentet faktisk ikke kan sies å ha juridisk relevans. Det er irrelevant.

Kvale unngår videre fullstendig i sin uttalelse å drøfte spørsmålet om denne praksisen i sin rette juridiske kontekst. Den praksis det gjelder, i den grad den altså sporadisk har forekommet, gjelder alminnelig betaling av kontingent helt uavhengig av de nærmere konkrete omstendigheter. Vårt spørsmål i denne saken er ganske så annerledes. Spørsmålet her

gjelder situasjonen ved opprettelsen av en ny sjakkklubb, som i alle fall delvis har til hensikt å søke å oppnå optimal representasjon på Kongressen for å få tilslutning til en spesiell sak (Kindredavtalen) og hvor det skjer organiserte «masseinnmeldinger». Se om dette nedenfor. Hvis praksis skal ha noen betydning, må det selvsagt være praksis knyttet til den spesielle situasjon vi her behandler. Akkurat en slik praksis hvor man aksepterer «gratisinnmeldinger»/sponsing av kontingent forut for en Kongress, med motiv å påvirke stemmegivningen i en enkeltsak forefinnes så vidt

meg bekjent ikke. Da har det naturligvis ingen betydning at det kan forefinnes en viss «spinkel» praksis for at man ellers har godtatt at medlemmene ikke til slutt blir belastet med kontingenten. Kvaless argument om praksis er på denne bakgrunn helt misforstått og uten enhver relevans for saken. Det er eget til å forundre at Kvale synes å tillegge dette argumentet stor betydning («sterkt argument»), jfr s 2.

Også juridisk teori anses vanligvis som en rettskilde. I Kvaless notat er min bok, Foreningsrett, nevnt under kapitlet om rettskilder, men det er tilføyet at boken har «hovedfokus på forholdet mellom foreningen og det enkelte medlem og gir ingen veiledning i forhold til det tema vi er bedt om å behandle». Begge disse uttalelsene er feil. Boken er på 678 sider og dens hovedfokus går langt ut over medlemsforholdet, og den gir også veiledning for de spørsmål Kvale var bedt om å vurdere, noe jeg kommer tilbake til nedenfor der det gjøres henvisninger til boken. Det kan også nevnes at viktige sider ved stemmeretten til Offerspill nettopp gjelder medlemsforholdet, herunder kontingentbetalingen. Kvaless fremstilling er derfor også på dette punkt misvisende.

5. Særlig om betydningen av alminnelige foreningsrettslige prinsipper bedømt i sammenheng med lovnormen

Som foran fremholdt er det en grunnleggende forutsetning etter lovnormen for klubber at det skal betales kontingent og at den skal betales av medlemmet. Det er også et faktum at foreningspraksis følger denne forutsetningen, ved at det kun er i særlige tilfelle at det gjøres unntak herfra, og det har aldri skjedd i et tilfelle ved «masseinnmelding» av medlemmer i en klubb rett før en Kongress, i en situasjon hvor dette kan ha stor og kanskje avgjørende betydning for stemmeretten og avgjørelsen av en så viktig sak som saken om samarbeidsavtalen med Kindred.

I det følgende skal det undersøkes om og i hvilken grad alminnelige foreningsrettslige prinsipper støtter opp om disse utgangspunktene eller om de er i strid med slike alminnelige

prinsipper. Også dette må relateres til en relevant juridisk problemstilling. Den er hvorvidt det er foreningsrettslig holdbart, at det «refunderes» for kontingent til medlemmer av en nyopprettet klubb (Offerspill), i en situasjon hvor klubben har som erklært målsetting å oppnå optimal representasjonsrett på Kongressen, i den hensikt å påvirke et valg ved å bidra til et flertall for inngåelsen av en omstridt samarbeidsavtale (Kindredavtalen). Jeg

kommer tilbake nedenfor til om det her foreligger en slik erklært hensikt/målsetting. Dette er en del av faktum, ikke jussen.

Jeg nevner for ordens skyld at hvis noen savner konkrete referanser til juridiske kilder nedenfor, er det en misforståelse. Alminnelige foreningsrettslige prinsipper _det som i det følgende behandles — er rettskilder så gode som noen, jfr foran. Det er bare en annen type rettskilder enn vedtektene/lovene, foreningspraksis, rettspraksis. I drøftelsen nedenfor knytter jeg disse prinsippene også direkte opp mot lovnormen og foreningspraksis.

La oss først se nærmere på Kvales argument om «betaling for stemmer». Kvale uttaler i sin betenkning (s 3) at det er <<ganske klart at NSF vil kunne nekte stemmerett for delegater som har mottatt direkte betaling for å stemme for et bestemt standpunkt i en sak. Kjøp av stemmer er i strid med grunnleggende demokratiske prinsipper. Dette er selvsagt, og jeg gir min tilslutning til det. Det er imidlertid ikke i nærheten av sakens problemstilling og/eller avgjørende juridiske poeng. (Se hva dette er nedenfor).

Kvale uttaler så at <<et gratis medlemskap i en klubb kan imidlertid ikke likestilles med å få betalt for å stemme for et bestemt standpunkt» (s 3). Dette er som et utgangspunkt også korrekt, men heller ikke dette er i nærheten av sakens problemstilling og/eller avgjørende juridiske poeng. (Se hva dette er nedenfor).

Kvale følger opp med å si at:

«Når det i en forening som NSF oppstår en kontroversiell sak, kan det heller ikke være noen tvil om at det er en grunnleggende demokratisk og foreningsrettslig akseptabel fremgangsmåte at medlemmer som eventuelt er i mindretall i sine klubber, går ut og danner en ny klubb for å promotere det standpunkt de stod for som mindretallsrepresentanter i sin klubb. Dette gjelder selv om den nye klubben utad kan fremstå som en klubb hvis hovedformål er å promotere dette standpunkt».

Også dette er helt selvsagt og korrekt, men heller ikke dette er i nærheten av sakens problemstilling og/eller avgjørende poeng. (Se hva dette er nedenfor).

Kvale unnlater helt i sin argumentasjon sitert foran å koble sin argumentasjon til problemstillingen i vår sak. Den gjelder ikke kjøp av stemmer fra medlemmer ved å betale medlemmer som allerede har betalt sin kontingent for å oppnå tilslutning til en bestemt sak. Den gjelder heller ikke adgangen til å opprette en ny sjakkklubb med hovedformål å promotere et omstridt standpunkt. Problemstillingen gjelder om det er adgang for en nyopprettet sjakkklubb til å organisere en storstilt innmelding av (nye) medlemmer, etter å ha kommunisert til disse og omverden

for øvrig, at de til slutt ikke skal bli belastet med noen medlemskontingent, samtidig som det gjøres klart at klubben har til formål å oppnå så stor medlemstilslutning at det kan påvirke utfallet av stemmegivningen/valget i saken vedrørende Kindred-avtalen. Kvale unnlater helt å knytte sin drøftelse til det faktum at det er dette — og bare dette — som er kjernen i den juridiske problemstillingen.

Det kan innvendes at det ikke er dekning i faktum for at Offerspill har meddelt omverden at det er noen forbindelse mellom klubbens ønske/hensikt om at avtalen bør vedtas og at innmeldingen av medlemmene kan ha betydning for utfallet av valget på Kongressen. En slik innmelding er ikke holdbar. Offerspill har på nettet, på siden hvor innmelding kan finne sted, gjort uttrykkelig oppmerksom på denne sammenhengen. Det heter her:

«NB! 7. Juli skal Kongressen stemme over samarbeidet mellom NSF og Kindred. Offerspill Sjakklubb er for at dette samarbeidet ilmgås. Vi oppfordrer alle til å sette seg inn i saken ved å lese sakspapirene til Kongressen og uttalelsen fra Reglementsutvalget før de melder seg inn. Nye medlemmer gjøres oppmerksom på at din innmelding kan påvirke utfallet av valget». (De to setningene er uthevet av meg).

Samtidig gis det altså informasjon om at medlemskap for de første 1000 medlemmene er «gratis» ved at de til syvende og sist ikke belastes for kontingent.

Når dette kommuniseres så tydelig, er det fullt ut dekning for å beskrive den juridiske problemstillingen slik jeg har gjort foran. Problemstillingen er altså ikke om det kan betales for medlemskap, og heller ikke om praksis tilsier at man har godtatt gratis-medlemskap — den er en helt annen og mer komplisert. Når det er så klart hva Offerspills intensjoner er, har det ingen avgjørende juridisk betydning at oppretterne av klubben ellers har den hensikt at det skal være en sjakkklubb med formål som andre sjakkklubber, jfr forbundets lover pkt 1, der formålet blant annet er å ivareta spillernes, klubbens og kretsens interesser, samt å Øke interessen for og fremme sjakkspillet. Man kan si at det skulle da bare mangle — hvis ikke klubben hadde dette formålet, ville den ikke kunne søke om eller få opptak i NSF i det hele tatt. At klubben foreningsrettslig er lovlig opprettet og kan søke opptak i NSF, er således antagelig ikke spesielt tvilsomt.

Det er likevel et spørsmål om ukontrollerte/»fake» innmeldinger, i media står det f eks at statsminister Erna Solberg og mange flere uvitende er blitt meldt inn i Offerspill, i seg selv kan innebære at hele fundamentet for klubben er så usikkert og uklart, at det kan stenge for medlemskap/representasjonsrett, men jeg forfølger ikke det her. Men dersom NSF er av den

10

oppfatning at selve innmeldingsprosedyren over nettet er så tilfeldig og vanskelig å kontrollere, vil det kunne utgjøre en delbegrunnelse for å nekte eller begrense Offerspills delegatinnflytelse.

Kvale problematiserer medlemmenes «seriøsitet» (s 3), men dette er altså forhold knyttet til gyldigheten av klubbens stiftelse, og det har i høyden en mer indirekte betydning ved avgjørelsen av spørsmålet om stemmerett, jfr nedenfor. Det tvilsomme spørsmålet og som drøftes her (og ellers av Kvale) er hvorvidt klubben er berettiget til stemmerett på Kongressen — det er et helt annet spørsmål enn om klubben er gyldig stiftet og om den kan bli medlem i NSF.

Det er etter dette kombinasjonen av en organisert innmelding for å påvirke representasjonsretten på Kongressen og dermed et valg i en viktig og omstridt sak, og det forhold at nye medlemmer opp til 1000 medlemmer i realiteten får et gratis medlemskap — denne koblingen, som er kjernen i den juridiske problemstillingen.

Før jeg går videre i drøftelsen kan jeg illustrere problemstillingen ved å bruke en annen, men analog problemstilling som eksempel. Dette kan gjøre det mer illustrativt, slik at NSF, klubbene og personer som ikke er jurister lettere kan forstå problemstillingen også i vår sak:

La oss tenke oss at en gruppe sjakkspillere av en eller annen grunn anser det ønskelig å splitte NSF i to forbund, oppløse NSF eller endre NSF's formål. Dette vil være helt lovlig, dersom man følger de regler om årsmøtevedtak og flertall som følger av NSF's lov og alminnelige foreningsrettslige prinsipper (kvalifisert flertall osv). Vi kan videre forutsette at det via nettet og annen «markedsføring» legges opp til en «masseinnmelding» av nye medlemmer i en ny sjakkklubb med den hensikt at den skal få så mange medlemmer at det gir optimal stemmerett ved delegater på Kongressen. Det rettslige utgangspunktet må være, slik Kvale også forutsetter, se foran, at medlemmene står fritt til dette — de må bare følge klubben og NSF's lovs regler om stemmegivning, kvalifisert flertall osv, samt alminnelige foreningsrettslige prinsipper. Grunnen er at ideelle foreninger er «åpne», og alle og enhver som tiltrer formålet, som utgangspunkt har rett til medlemskap. Til nå har vi altså forutsatt at man følger NSF's lov og alminnelige foreningsrettslige prinsipper, eller for å si det «ujuridisk»: «demokratiske» spilleregler.

La oss nå forutsette at de som ønsker denne «masseinnmeldingen» som har til hensikt å splitte forbundet, oppløse det eller endre formålet, beslutter seg for at den letteste måten å få tilslutning på, er å «lokke med» gratis medlemskap i klubben for å få så stor oppslutning at de kan nå sitt mål gjennom optimal stemmevekt for sine delegater på Kongressen. Det er vanskelig for meg å forstå, hvis det er slik at NSF vil akseptere

denne klubbens medlemstall som grunnlag for beregning av delegater/stemmerett på Kongressen, nettopp på grunn av koblingen mellom organisert innmelding, gratis medlemskap og påvirkningshensikt under stemmegivningen. Betenkelighetene er særlig store dersom det ikke foretas noen ordentlig kontroll av om «medlemmene» i klubben er fiktive eller kanskje ikke har til hensikt å engasjere seg i sjakk og sjakkspill i det hele tatt — jeg vil anta at ledelsen i NSF vil oppfatte dette som et «kupp» — og ikke godta klubbens medlemsliste som grunnlag for stemmerett på Kongressen.

Poenget er selvsagt at NSF's ledelse i en slik situasjon vil ha helt rett hvis de nekter å legge medlemslisten med disse «gratismedlemmene» til grunn for stemmeretten (delegatlisten) på Kongressen. Det gjelder selv om klubben er lovlig opprettet som klubb og har kommunisert overfor NSF og eventuelt utad at de vil overholde forbundets formål (men arbeide demokratisk for å endre det), og ellers være en helt «vanlig» sjakkklubb. Den juridiske begrunnelsen for å nekte fra NSF's side vil i et slikt tilfelle ikke være at det er en slags «praksis» som godtar gratismedlemskap. Den holder jo ikke i denne situasjonen, jfr foran. Den vil heller ikke være at dette er et direkte kjøp av stemmer ved å betale medlemmer som har betalt sin kontingent for å stemme på et gitt alternativ. For det er det jo ikke. Og den vil heller ikke være at det ikke er adgang til å etablere en ny sjakkklubb som ønsker å arbeide for endringer av strukturen i NSF. For det er det jo adgang til. Hvis begrunnelsen skal være holdbar juridisk, må den være at det rettsstridige er kombinasjonen av en organisert innmelding og gratis medlemskap spisset mot et mål om å endre NSF ved å påvirke stemmegivningen på avgjørende måte. Det er altså den antidemokratiske fremgangsmåten det her vil være noe å si på, det at alle «gratismedlemmene» og den nye klubben på udemokratisk måte gjennom et stort antall «sponsored» delegater vil kuppe NSF.

Problemstillingen om endring av formål i forening er behandlet i Foreningsrett, s 191 flg. Om splittelse av foreninger, se Foreningsrett, s 373 flg og opphør/oppløsning av foreninger, s 357 flg.

Foranstående viser med all mulig tydelighet at den relevante juridiske problemstillingen også i vår sak er om en nyopprettet klubb, som i og for seg har til hensikt å operere som en «vanlig sjakkklubb», rettmessig kan kommunisere og arbeide for en storstilt innmelding, ved å kombinere denne med en lovnad om gratis medlemskap, samtidig som det kommuniseres at målet er å få tilslutning til en helt overordnet og viktig sak for klubben (avtalen med Kindred). Det udemokratiske er koblingen mellom organisert innmelding, betaling og hensikten om å påvirke stemmegivningen. På dette punkt er det ingen forskjell når vi sammenligner med eksemplet jeg kommer med foran. Det avgjørende er altså at det er den samme juridiske grunnproblemstillingen, og de juridiske argumentene må selvsagt være prinsipielle i begge tilfellene — det antidemokratiske som ikke kan aksepteres etter alminnelige foreningsrettslige prinsipper er den nevnte koblingen og den er den samme i mitt eksempel foran som den er i Kindredsaken/ Offerspill.

NSF bør tenke nøye gjennom det prinsipielle i dette — og være beredt til å forklare klubbene hvorfor man (sikkert) ville ha motsatt seg et kupp som i det første eksemplet, men akseptere Offerspills fremgangsmåte som i det siste. (Om man vil kalle det et kupp eller ikke, er her et rent terminologisk spørsmål). Dersom NSF ikke er i stand til

å forklare denne forskjellen prinsipielt, har NSF ikke juridisk grunnlag for å akseptere Offerspills delegater som stemmeberettigede. Grunnen er rett og slett at problemstillingene i sin kjerne er helt de samme, og den juridiske argumentasjonen i begge tilfellene også prinsipielt helt den samme.

Dersom saksforholdet som gjelder bedømmelsen av hvorvidt Offerspills delegater er berettiget til stemmerett på Kongressen noen gang kommer for domstolene, vil de argumentere prinsipielt, slik jeg legger opp til foran. Dette gjelder naturligvis i siste instans også Høyesterett.

Det er også en grunn til å fremheve at domstolene i en eventuell prøvelse av en sak som dette vil tillegge det betydning at NSF forvalter et monopoltilbud — det er ikke mulig å spille organisert (konkurransesjakk) utenfor NSF's regi. Det er derfor ikke slik at klubbmedlemmer bare kan nedlegge klubbene sine eller melde seg ut av dem og opprette en ny klubb utenfor forbundet og fortsatt delta nasjonalt og internasjonalt i organisert sjakkspill. Dette er et forhold som gjør at domstolene vil stille strenge krav til begrunnelsen NSF vil ha for ikke å følge grunnleggende saksbehandlingsregler og demokratiprinsippet i foreningsretten.

Kvale gjør videre et forsøk på å oppstille den tese at når Magnus Carlsens «refunderer»/betaler medlemskontingent så er det helt greit, men ikke hvis en sponsor, typisk Kindred, gjør det (s 4). Begrunnelsen synes å være at Carlsen ikke har noen økonomiske interesser i saken. Dette er også på dette punkt en fullstendig misforståelse av problemstillingen. La oss ta dette trinn for trinn: Det er klart at det ikke skjer noen rettstridig kobling av den typen jeg redegjør for foran, dersom en sønn får sin far til å betale kontingenten, at man låner penger til å betale den, eller at man får en verdensmester i sjakk til å betale den for seg. I den sammenheng er det helt irrelevant at verdensmesteren ikke har noe motiv om personlig vinning. Alle og enhver forstår imidlertid at hvis Kindred hadde sponset medlemsbetalingen, ville det vært rettstridig. Dette er fordi Kindred har en egeninteresse i at representasjonen på Kongressen blir så stor, at det kan gi flertall for avtalen. Prinsipielt er det imidlertid ingen forskjell mellom den situasjonen og den at en annen som ønsker seg samme mål, og derfor har egeninteresse i det, f eks Carlsen eller en annen person, besørger gratismedlemskap i kobling mot et ønske om påvirkning av avstemningen i samme sak. Det er i begge tilfelle tale om en egeninteresse som styrer, at det bare er sponsoren som har en økonomisk egeninteresse er ikke avgjørende. Grunnen er den at dette må bedømmes opp mot målet, som i begge tilfelle vil være å påvirke avstemningen ved å betale medlemmenes kontingent. Det vil være grunnleggende udemokratisk både om sponsoren skulle få gjort det via betaling og om Carlsen eller en annen (med egeninteresse) skulle få adgang til det mot betaling. Det er ikke «fairplay». Og det er så åpenbart at legfolk forstår det, uten at juridisk ekspertise trengs for å forklare dem det. En kvalifisert jurist med ekspertkompetanse i foreningsrett vil for sin del si at et opplegg som det beskrevne er i strid med grunnleggende foreningsrettslige prinsipper.

Hvis jeg skal sammenfatte argumentasjonen foran vil jeg først fremholde at min redegjørelse viser at Kvale ikke engang har funnet frem til og diskutert den riktige problemstillingen i sitt notat. Notatet drøfter en rekke spørsmål og bruker en rekke argumenter som savner juridisk relevans i den aktuelle sammenheng. Det penser så vidt innom den relevante problemstillingen, men makter aldri å gi en grundig og

prinsipiell behandling av den. Notatet er derfor helt grunnleggende mangelfullt. Det vil derfor være uforsvarlig om NSF bygger sin avgjørelse om Offerspills stemmerett på det.

Videre viser min drøftelse av det som er den korrekte problemstillingen, at det foreligger en forutsetning etter NSF's regelverk, jfr særlig lovnormen for klubber, at medlemmet som alminnelig hovedregel skal betale kontingent, og at det ikke foreligger relevant foreningspraksis som kan rokke ved den forutsetning at dette skal gjelde som alminnelig regel (at det kan gjøres og gjøres unntak i enkelttilfelle utgjør på ingen måte noen relevant forskjell juridisk, jfr foran).

Endelig følger det av alminnelige foreningsrettslige prinsipper at den udemokratiske koblingen som Offerspill legger opp til for å kunne påvirke stemmegivningen på Kongressen i saken om Kindred-avtalen, er grunnleggende udemokratisk og derfor rettsstridig. Dette betyr at dersom NSF aksepterer medlemslisten til Offerspill som grunnlag for delegatlisten/stemmerett på Kongressen, vil det i sitt resultat innebære foreningsrettslig myndighetsmisbruk (overfor alle de øvrige delegatene og deres klubber).

Jeg nevner for ordens skyld at SimonsenVogtWiig i sin uttalelse 1 juli 2019 helt har misforstått min uttalelse på Facebook om myndighetsmisbruk. De argumenterer at fordi jeg ikke skriver om en sak som akkurat denne i mitt kapittel i min bok og fordi de ikke har kunnet finne noen rettspraksis om myndighetsmisbruk som passer, er dette ikke myndighetsmisbruk. Jeg har selvsagt ikke kunnet utdype min begrunnelse i en Facebook-status, slik jeg i detalj har gjort foran, og finner det helt merkelig at et seriøst advokatfirma finner grunn til å argumentere mot en FB status. Hvorfor dette er myndighetsmisbruk, har jeg forklart over flere sider foran — det er konklusjonen min at det er myndighetsmisbruk. Advokatfirmaet tror tydeligvis at det er begrunnelsen som gjør det til myndighetsmisbruk, og har dermed «slått inn åpne dører». Begrunnelsen min er som sagt den jeg har gitt her i betenkningen foran.

Juridisk formelt er det tale om en saksbehandlingsfeil, dersom Offerspill s delegater får stemme fordi NSF ved møteleder eventuelt feilaktig har besluttet det. Se om saksbehandlingsfeil, Foreningsrett, s 533 flg. Dersom denne feilen vil ha den konsekvens at stemmegivningen om Kindred-avtalen blir avgjørende påvirket av feilen, vil vedtaket være ugyldig. Det er ingen tvil om at en pretensjon om saksbehandlingsfeil vil kunne domstolsprøves, dersom en klubb eller et medlem velger å bringe saken inn for domstolene, og kommer domstolene til at det foreligger en slik feil, som kan ha påvirket stemmegivningen, er det ingen tvil om at den vil avsi dom for at vedtaket om eventuelt å godta Kindred-avtalen er ugyldig. Jfr også her Foreningsrett, s 533 flg.

6. Saksbehandlingen på Kongressen

Kvale har i sitt notat redegjort fra s 4-6 for saksbehandlingen på Kongressen når det gjelder behandlingen av spørsmålet om Offerspills stemmerett. Jeg er i all hovedsak enig i denne fremstillingen, men finner grunn til å gjøre en helt vesentlig presisering, jfr nedenfor. Denne enigheten innebærer:

- 1) Det er korrekt at Kongressen må ha en møteleder som leder Kongressen frem til en permanent møteleder er valgt.
- 2) NSF's lover har ikke regler om hvordan denne midlertidige møtelederen skal utnevnes, men det er så vidt forstås praksis for at det er styrets leder eller generalsekretæren som har denne rollen.
- 3) Som utgangspunkt kan antagelig aksjelovens regler om disse forhold anvendes analogisk.
- 4) Det er den midlertidige møtelederen som initielt (og foreløpig) fatter beslutningen om hvem som skal føres opp på en liste over stemmeberettigede (delegatlisten).
- 5) Den midlertidige møtelederen har derfor stor makt og innflytelse, men også et svært ansvar — overfor forbundet og klubbene for at beslutningen er gyldig og ikke senere kan bli satt til side av domstolene, se nedenfor, og også erstatningsmessig personlig, se nedenfor.
- 6) Den midlertidige møtelederen har myndighet til å avgjøre hvor mange delegater fra Offerspill som skal få stemme, eventuelt om ingen delegater fra Offerspill får det.
- 7) Enhver representant på Kongressen kan kreve at Kongressen stemmer over hvem som skal gis stemmerett, i dette tilfellet om Offerspills delegater skal gis stemmerett, etter at de eventuelt er oppført på delegatlisten av den midlertidige møtelederen. I en slik avstemning vil Offerspills delegater (slik midlertidig møteleder eventuelt har lagt opp til ved oppstillingen av listen) ha stemmerett.

Det som ikke fremgår av Kvaless uttalelse, som er svært viktig, er følgende:

- 1) Den midlertidige møtelederen har en plikt til — før han/hun oppstiller listen over stemmeberettigede — å sette seg grundig inn i alle begjæringer fra en eller flere delegater på Kongressen, og grundig og omhyggelig vurdere hvem som skal oppføres på delegatlisten. Til media har NSF uttalt at man anser det «naturlig» å legge til grunn betenkningen fra Kvale på dette punkt. Det er fullstendig uholdbart og i strid med den nevnte plikt. Dersom MS fremlegger denne betenkningen jeg her har skrevet for forbundet i rimelig tid, fredag, og krever at spørsmålet om stemmerett for Offerspills delegater skal bedømmes ikke bare på grunnlag av Kvaless uttalelse, men også inneværende uttalelse, er det en plikt for midlertidig møteleder å lese den grundig og ta stilling til innholdet. Dette gjøres under fullt ansvar. Dersom midlertidig møteleder velger å bortse fra innholdet eller er uenig i det, og legger til grunn at Offerspills delegater får stemmerett på Kongressen, skjer det under fullt ansvar. En slik beslutning kan angripes ved søksmål for domstolene og domstolene har kompetanse til å anse midlertidig møteleders avgjørelse som saksbehandlingsfeil — og legge til grunn at den er ugyldig. Da vil også vedtaket om eventuelt å inngå avtale med Kindred basert på delegatlisten fra midlertidig møteleder bli ansett ugyldig. Har noen lidt tap, kan midlertidig møteleder bli erstatningsansvarlig.
- 2) Midlertidig møteleder kan ikke foreta en avgjørelse «på slump» og så bli «reddet» av et etterfølgende krav om at Kongressen stemmer over Offerspills stemmerett — med Offerspills delegater som stemmeberettigede. Disse delegatene vil som foran påpekt ha stemmerett i denne prosessuelle avstemningen, men kommer domstolene til at midlertidig møteleder tok feil ved å sette dem på delegatlisten, blir beslutningen likevel kjent ugyldig av domstolene, dersom det som står i denne

betenkingen om Offerspills (manglende) stemmerett blir ansett som foreningsrettslig holdbart. Det er derfor korrekt når Kvale anfører på s 6 at midlertidig møteleder «treffer sine beslutninger under ansvar og at beslutningen kan angripes både gjennom ugyldighetssøksmål og med krav om erstatning mot møteleder».

7. Konklusjoner

- (1) Fremstillingen foran viser at de juridiske betenkingene som er fremlagt fra advokatfirmaet SimonsenVogtWiig og Kvale er juridisk uholdbare. Det gjelder både det sentrale i begrunnelsene og konklusjonene. Det vil etter min oppfatning på denne bakgrunn både være feil og uforsvarlig, dersom NSF/midlertidig møteleder legger til grunn uttalelsen fra Kvale.
- (2) Etter min oppfatning har Offerspills delegater ikke stemmerett på Kongressen. Dette vil være i strid med grunnleggende rettskilder i foreningsretten — NSF's lovnorm for klubber, den alminnelige forutsetningen om at det er medlemmet som skal betale kontingenten, som ikke er fraveket gjennom foreningspraksis av relevans nettopp for denne saken, samt alminnelige foreningsrettslige prinsipper om demokratisk myndighetsutøvelse i foreningsforhold. Det rettsstridige er koblingen mellom opprettelsen av klubben, den organiserte «masseinmeldingen», betaling av kontingenten for de 1000 første medlemmene — og det mål om på avgjørende måte å kunne påvirke stemmegivningen i en sak av stor viktighet for klubbene og NSF.
- (3) En beslutning fra NSF/midlertidig møteleder om rettsstridig å oppføre Offerspills delegater på delegatlisten, er en saksbehandlingsfeil som vil kunne domstolsprøves fullt ut — til syvende og sist også av Høyesterett — og vil kunne føre til at de beslutninger/vedtak som er gjort på Kongressen er ugyldige, noe som også gjelder for en eventuell inngåelse av samarbeidsavtalen med Kindred.

Wexhøll

Gir

Professor dr juris

Fra: Norsk Bransjeforening for Onlinespill (NBO)

Til: Norges Sjakkforbund

04.07.2019

Kort orientering – innspill fra NBO

På vegne av Norsk Bransjeforening for Onlinespill (NBO) ønsker vi å gi et kort innspill til kongressen i NSF den 7. juli.

NBO ble stiftet tidligere i år av de aktørene som ønsker å erstatte enerettsmodellen og spill-monopolet. Vi arbeider for en lisensmodell som sikrer lik og ansvarlig regulering av spillbransjen i Norge. I anledning kongressen ser vi at det er fremsatt noen urimelige påstander i den offentlige debatten. Disse påstandene mener vi det er et behov for å balansere og nyansere:

Lotteritilsynets utspill

- Lotteritilsynet har tatt en rolle ut over sitt mandat når de «advarer» NSF mot å inngå avtalen. Det er ikke et brudd på norsk lov å inngå en samarbeidsavtale som ikke har til hensikt å fremme spilling – men en annen politisk løsning. Implisitt antydes det at det er forbudt etter norsk lov å støtte eller arbeide for en annen ordning enn dagens monopol.
- Vi mener det er ugreit at tilsynet ordlegger seg på et vis som får dem til å fremstå som en politisk aktør. Etter vårt skjønn er dette en sak hvor de har gått utenfor sitt mandat – og gått bort fra en objektiv forvaltningsrolle. Vi kommer til å forfølge dette, da det er høyst urimelig at forvaltningsorganer sprer «egne meninger» for å påvirke samfunnsdebatten.

Spillansvarlighet

- Det er ikke belegg for å hevde at flere vil få spilleproblemer under et regulert lisensregime. Tvert imot vil dette åpne for en tydeligere og bedre myndighetskontroll.
- I tillegg kommer lisensinntektene til å øke pengepotten som i dag går til frivillige organisasjoner og idrett.
- Vårt arbeid handler om å fremme en modell som sikrer at problemspillere kan fanges opp av et felles lovverk. Det er nødvendig – og det vil åpne opp for at myndighetene kan bli mye tøffere med alle aktørene. Vårt mål er et strengt regime som stiller strenge krav til alle. Vi ønsker også spill-problemene til livs, men tror på en annen og bedre tilnærming enn dagens modell.
- I dag mener monopol-tilhengerne at Norsk Tipping metoder til enhver tid er det som er ansvarlig. Vi høyst usikre på om det er en objektiv tilnærming. Det handler nok mest om å beskytte eksisterende privilegier.
- Med en lik praksis for alle, vil også Norsk Tipping måtte underlegges et strengere regime enn i dag.

Enkelte mener det er ugreit å arbeide for regelendringer innenfor spill-politikken i Norge og har forsøkt på ulikt vis å stemple dette som ulovlig. Vi mener det må være en demokratisk rett og en del av alminnelig, norsk ytringsfrihet. Og ikke minst – vi tror færre vil få spilleproblemer med en ny lisensmodell.

Til lykke med kongressen og debatten.

Mvh.

Norsk Bransjeforening for Onlinespill (NBO)

Carl Fredrik Stenstrøm

Generalsekretær

Medlemsoversikt for NSF per. 01.07.2019

Arendal SS	7	1	Akademisk SK	21	1	Elefantene SK	0	0
Grimstad SK	6	1	Asker SK	54	3	Frosta SK	0	0
Flekkefjord SK	2	1	Aurskog-Holand	0	0	Hell SK	72	3
Kristiansand SK	43	2	Black Knights	12	1	Levanger SK	32	2
Lillesand SK	12	1	Bærum SS	80	4	Namsos SK	21	1
Risar SK	8	1	Den Gamle Traver	4	1	Narøy SK	8	1
Agder SK	78	7	Follo SF	60	3	Oppdal SK	45	2
			Fribonden SK	7	1	Orkdal SK	33	2
Drammens SK	43	2	Gronuddalen SK	19	1	Ræros SK	3	1
Elker SK	19	1	Kirkegata SK	8	1	SMPOAÅ	8	1
Hemsedal SK	24	1	Lilleslørn SK	27	2	Steinkjer SL	0	0
Hurum SK	12	1	Lørenskog SK	6	1	Stjørdal SK	0	0
Hønefoss SK	30	2	Nes SK	13	1	Svartlamon SL	9	1
Kongsberg SK	23	1	Nittedal SK	30	2	Trondheim SF	57	3
Konnerud SK	39	2	Nordstrand SK	122	5	Tydal SK	0	0
Modum SK	21	1	Offerspill	1014	41	Trøndelag SK	288	17
Svene SK	12	1	OSS	187	8			
Tempo	2	1	Rokaden	3	1	Bergens SK	136	8
Buskerud SK	226	13	SK 1911	93	4	Fana SK	6	1
			SK Kampen	28	2	Flora SK	21	1
			SK Sorte bønder	3	1	Folgefonn SK	20	1
Alta SK	45	2	SOSS	26	2	Førde SK	2	1
Guovdageanu SA	6	1	Stjernen SK	155	7	Haukås SK	25	1
Hammerfest SK	12	1	Stovner SK	1	1	Luster SK	3	1
Kirkenes SK	1	1	Strømmen SK	29	2	Løperen SK	18	1
Komsa SK	6	1	Jessheim SK	6	1	Mosjøen SK	31	2
Samisk SF	9	1	Vålerenga SK	52	3	Olsvikåsen SK	0	0
Vadsø SK	8	1	Oslo og Omegn SK	2088	100	SandaneSK	12	1
Finmark SK	87	8			SK 96	10	1	
			Egersund SK	16	1	Sotra SK	74	3
Eidsvoll SK	34	2	Jæren SK	33	2	Stord SK	13	1
Elverum SK	29	2	Haugaland SK	37	2	Sørshøgda SK	47	2
Gjøvik SK	29	2	Randaberg SK	6	1	Voss SK	9	1
Hamar SS	73	3	Sandnes SK	79	4	Vestland SK	427	24
Kongsvinger SK	21	1	Sevland SK	30	2			
Lillehammer SS	30	2	Stavanger SK	120	5	Calixa SK	44	2
Nord-Odal SK	11	1	Strand SK	5	1	Holmestrand SK	18	1
Rena SK	4	1	Rogaland SK	328	18	Horten SK	22	1
Otta SK	7	1			Larvik SK	34	2	
Trysil SK	14	1	Kjøve SK	7	1	Tonsberg SK	51	3
Våler SK	10	1	Kragerø SK	14	1	Vestfold SK	188	8
Hedmark-Oppland SK	282	17	Forsgrunn SK	48	2			
			Tinn SK	5	1	Fredrikstad SS	88	4
Bodø SL	39	2	Telemark SK	74	6	Halden SK	10	1
Brønnøysund SK	4	1			Indre Østfold SS	27	2	
Fauske SK	22	1	Hørstad SK	15	1	Moss SK	52	3
Hamarøy SK	14	1	Lofoten SK	7	1	Sarpsborg SK	61	3
MO SK	3	1	Longyearbyen SK	4	1	Selbak SK	1	1
Mosjøen SK	63	3	Narvik SK	33	2	Østfold SK	238	14
Sandnessjøen SK	11	1	Senja SK	10	1			
Helgeland og Salten	168	10	Skjervøy	7	1	Kretsene		14
			Sortland SK	40	2	NSSF	16	1
Aure SK	16	1	Tromsø SK	76	4	Andre	36	16
Kristiansund SK	53	3	Troms og Nordre Nord	182	13			
Molde SK	51	3			Totalt	4855	283	
Sula SK	12	1						
Volda Ørsta SL	60	3						
Ålesund SL	45	2						
Møre og Romsdal SK	237	13						

NSFs 98. kongress
Boligmappa Arena, Larvik
Søndag 7. juli 2019